

۲۰۲۰ / ۵ / ۲۶

کاندید اکادمیسین سیستانی

یک ضایعه بزرگ علمی برای افغانستان

پروفیسر میرحسین شاه (۱۳۰۳ - ۱۳۹۹ خ)

خبر درگذشت پوهاند میرحسین شاه، سابق استاد و رئیس پوهنځی ادبیات و علوم اجتماعی پوهنتون کابل، نه تنها خانواده آن دانشی مرد را غرق ماتم کرد، بلکه تمام دوستان و شاگردان و ارادتمندان آن دانشمند را قلباً متأثر ساخت. برای این شخصیت نیکو سرشت جنت فردوس و برای خانواده و ارادتمندان صبر جمیل از خداوند تمنا دارم.

در شرح اوصاف این دانشمند ارجمند افغانستان، بخشی از پیام خود را می آورم که پنج سال قبل برای سیمینار بزرگداشت از ۹۰ سالگی استاد میرحسین شاه در کابل فرستاده بودم.

فرهنگیان عزیز و دانشمندان گرامی!

تجلیل و قدردانی از شخصیت های اجتماعی، علمی و هنری و ادبی و فرهنگی یک جامعه در حیات شان، کار درخور ستایش فراوان است، زیرا این قدرشناسی در زندگی یک شخصیت علمی، به مراتب بهتر و شایسته تر از آن قدر شناسی ای است که بعد از درگذشت آن شخصیت صورت بگیرد، زیرا در صورت اولی قلب یک شخصیت علمی شادمان و مملو از سرور و خوشحالی میشود، و او را در انجام کارهای بهتر و بیشتر انرژی می بخشد، مگر در صورت دومی، فقط بازماندگان شخصیت متوفی را خوشحال خواهد نمود و به حال خودش هیچ تاثیری نخواهد داشت.

علاوتاً قدر شناسی و تقدیر از خدمات و کارکردهای علمی و فرهنگی دانشمندان، استادان و آموزگاران و محققان و مؤلفان کشور، بدون تردید درس های سودمندی اند تا نسل های جوان ما از روش و کارکردهای بزرگان عرصه های دانش و فرهنگ و نهضت های اجتماعی وطن خود بیاموزند و شخصیت خود را تکامل ببخشند.

د پائو شمیره: له ۱ تر ۳

افغان جرمن آنلین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابلئ. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

پاڼونه: د لیکنيزې بڼې پازوالې د لیکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليکنه له راليرلو مخکې په خیر و لولئ

این کارازین جهت نیز با اهمیت است که می باید احساس قدرشناسی و تقدیر از بزرگان عرصه های علم و ادب و هنر و قلم و تحقیق را در نسل های کنونی، پویاتر از گذشته، تقویت کنیم و آنرا به یک فرهنگ پسندیده مبدل سازیم. جای خوشحالی است که امروز هم در داخل و هم در خارج از کشور جوانان هوشیار و با درکی وجود دارند که خدمتگزاران صدیق و آینده سازان نیک نام وطن را تشخیص میدهند و از آنها با تدویر کنفرانس های علمی و سیمینارهای بحث انگیز یاد میکنند و کارنامه های علمی و فرهنگی و اجتماعی شان را برمی شمارند و به نسل های بعد از خود انتقال میدهند. تاثیر آتی این گونه محافل برای فرزندان و نسل های جوان ما اینست تا از فضایل اجتماعی و فرهنگی این شخصیت ها بیاموزند و با تاسی از آنها، شخصیت خود را کامل تر کنند و به مدارج بهتر و عالی تر گام نهند.

وجناب پوهاندصاحب میرحسین شاه، پژوهشگر، مترجم و استاد تاریخ افغانستان درپوهنخی ادبیات و علوم بشری پوهنتون کابل، نیز یکی از آن شخصیت های والای فرهنگی و علمی کشورماست که بهترین ایام عمر خود را در راه تعلیم و تربیت نسل جوان کشور صرف کرده و هزاران شاگرد با استعداد و دانش دوست را برای خدمتگزاری به افغانستان تقدیم کرده اند.

خوشبختانه اینجناب نیز افتخار شاگردی پروفیسر میرحسین شاه را دارم و خود را همواره مدیون راهنمایی های بزرگوارانه ایشان در عرصه پژوهش های تاریخی و جغرافیای تاریخی میدانم.

از دوران تحصیل و دوران کار در اکادمی علوم افغانستان، اینقدر دریافته ام که استاد میر حسین شاه در سال ۱۳۰۳ خورشیدی در شهرقندهار دریک خانواده منور روحانی متولد شده است و بعد از فراگیری دروس ابتدائی و ثانوی درقندهار، فاکولته ادبیات را در کابل تمام نموده و سپس برای تحصیلات عالی عازم کشور هندوستان شده و دردانشگاه لکنهو تحصیل کرده است. بعد به افغانستان بازگشته و بیشتر از سی سال درفاکولته ادبیات و علوم اجتماعی کابل بحیث استاد تاریخ افغانستان ومدتی را بحیث رئیس آن فاکولته خدمت کرده است.

استاد میرحسین شاه، شخصیت دانشمند، فاضل، مهربان و خوش برخورد و خوش صحبت بودند و پیش آمد متواضعانه و شریفانه او با مردم و بخصوص شاگردانش، وهمچنان تسلط و احاطه اش بر تاریخ عمومی و مخصوصاً تاریخ قرون وسطای افغانستان و منطقه، او را در نظر شاگردانش چنان بزرگ و با عظمت ساخته بود که من در دوران تحصیل با خود فکر میکردم اگر همه مردم ما و بخصوص استادان و معلمان کشورچون او صاحب دانش و فضیلت و اخلاق و بزرگ منشی می بودند، بدون تردید جامعه خوشبختی می داشتیم.

استاد میرحسین شاه همواره برای من، هم از لحاظ کرکتر و شخصیت متواضع خود وهم از جهت شیوه تحقیقات تاریخی خویش، الگویی قابل تقلید بوده وهست، وهمواره سعی کرده ام حتی الامکان راه او را دنبال نمایم. اما رسیدن به مقام فضل وتواضع ودانش استاد میرحسین شاه، استعداد ولیاقت میخواهد که من یکی، عاری از هردوی آنم. در اینجا من بحیث یک شاگرد مخلص شان، جزاینکه سرتعظیم در برابر عظمت استاد خم کنم، شرمنده ام که خدمت دیگری کرده نمیتوانم وحتى کلماتی که بتواند حق این انسان بزرگ و استاد برحق را ادا کند، در ذهنم خطورنمیکند تا نثار قدمهای این شخصیت والای فرهنگی و علمی کشورنمایم.

ابراز نظر پیرامون شخصیت علمی و کارنامه های فرهنگی و آموزشی استاد میرحسین شاه ، برای من در عالم هجرت کارآسانی نیست. استاد میرحسین شاه، از جمله معدود استادانی است که به منظور تربیت و تقویت شعور علمی شاگردان خود، خواب خوش و راحت جان را بر خود حرام ساخته و تا نیمه های شب برای تهیه متن های دقیق درسی و نوشتن مقاله ها و رساله های علمی- تحقیقی، بیدار مانده اند و مسئولیت خود را به حیث یک استاد دانشمند و دلسوز وطن، نه تنها از طریق تدریس بلکه از راه تحقیق و تألیف و ترجمه کتابهای سودمند در عرصه های تاریخ و جغرافیای تاریخی و دیگر مسائل اجتماعی کشور بدرستی ایفا کرده اند. بدون شک تاریخ نام چنین استادان دانشمند و زحمتکش و پرکار را با خطوط زرین ثبت اوراق خود خواهد کرد.

پروفسور میر حسین شاه از چهره های اکادمیک افغانستان است که در ده ها سیمینار و کنفرانس علمی و تاریخی افغانستان و کشورهای منطقه و حتی اروپا و امریکا، اشتراک نموده و در عرصه تاریخ و جغرافیای تاریخی شهرهای افغانستان مقالات ارزشمندی خوانده است و از این طریق با اکثر دانشمندان شرق شناس و افغانستان شناسان خارجی آشنائی حاصل کرده است. مقالات پوهاند میرحسین شاه در مجلات معتبر داخلی مثل: آریانا، مجله افغانستان، مجله کابل و غیره به نشر رسیده و برخی از مقالاتش در مجلات معتبر خارج از کشور، در هندوستان و روسیه و انگستان و ایتالیا و غیره کشورها نیز به چاپ رسیده اند.

از آثار مهم استاد میرحسین شاه ترجمه کتاب گرانسنگ حدود العالم من المشرق ال المغرب، از متن انگلیسی تهیه شده توسط مینورسکی است، احوال و آثار امیر علی شیر نوائی، تاریخ افغانستان در عصر مغول و افغانستان و انگلستان و تاریخ هند در قرون وسطی، و صد ها مقاله تحقیقی و علمی دیگر می باشد.

پوهاند میرحسین شاه افزون بر تألیف و ترجمه کتب معتبر، قبل از مهاجرت، بحیث استاد رهنما، بسیاری از استادان تاریخ پوهنتون کابل و اکادمی علوم افغانستان را در پیشبرد تحقیقات علمی شان ، رهنمائی نموده و آنها را برای ترفیعات علمی آماده کرده اند. استاد در سال ۱۹۸۸ مجبور شد کشور را ترک کنند و به امریکا مهاجرت نمایند و حالا مقیم شهر سانفرانسیسکو امریکا هستند. «

امروز ۲۶ ماه می ۲۰۲۰ ، بنابر خبری که از طرف پوهاند رسول باوری معین وزارت اطلاعات و کلتور از طریق فیسبوکش منتشر شد، استاد میرحسین شاه به عمر ۹۵ سالگی چشم از جهان فرو بست.

درگذشت پوهاند میرحسین شاه را به تمام وابستگانش و پسرشان سید طیب جواد که مثل پدر خویش دانشمند بزرگی اند تسلیت میگویم . پایان